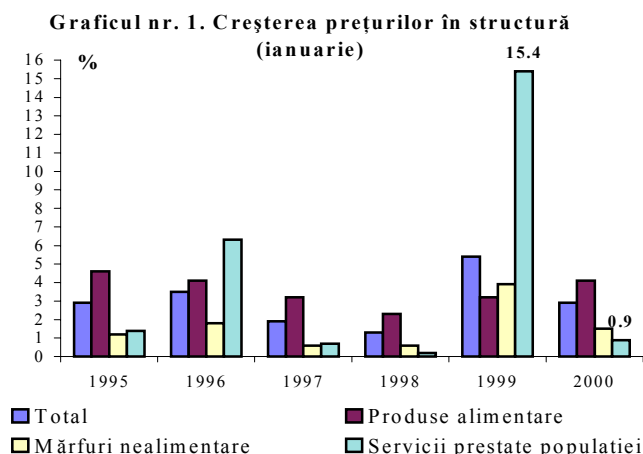

Sinteză monetară nr.1*2000

Ianuarie

Inflația

Inflația în ianuarie anul curent a constituit 2.9 la sută. Indicele prețurilor de consum a crescut față de luna decembrie 1999: la produsele alimentare – cu 4.1 la sută, la mărfuri nealimentare – cu 1.5 la sută și la serviciile prestate populației – cu 0.9 al sută (în luna ianuarie 1999 - cu 15.4 la sută) (graficul nr. 1). Creșterea prețurilor de consum față de luna ianuarie 1999 a constituit 40.4 la sută.

La produsele alimentare cele mai semnificative creșteri de prețuri au fost consemnate la carne și produse din carne – cu 6.6 la sută, pește și produse din pește – cu 6 la sută, lapte și produse lactate – cu 4.9 la sută, legume proaspete – cu 10.7 la sută, cartofi –cu 7.7 la sută. Este de menționat că, creșterea prețurilor la produsele alimentare poartă un caracter sezonier și în aceste condiții prețurile pentru unele produse au devansat nivelul prețurilor la alte produse.

La mărfuri nealimentare creșterea prețurilor a fost înregistrată la aparate electrice, lenjerie, tricotaje și încălțăminte pentru copii – cu câte 3.5 la sută.

Serviciile prestate populației în luna ianuarie au înregistrat o creștere de 0.9 la sută și anume la transportul public - cu 2.4 la sută.

Operațiunile pe piața hârtiilor de valoare de stat

Rata de bază a BNM pentru creditele acordate pe termen scurt și pe termen mediu (până la 5 ani) a fost stabilită la nivelul de 32.0 la sută anual, crescând cu 1 punct procentual față de decembrie 1999. Concomitent rata respectivă pentru creditele pe termen lung în ianuarie a crescut de la 17.0 până la 18.0 la sută.

În luna de referință pentru atingerea scopurilor politicii monetare, Banca Națională a Moldovei a desfășurat **operațiuni de piață deschisă** în formă de licitații REPO de vânzare. În cadrul acestor licitații au fost tranzacționate contra unei rate medii ponderate REPO de 17.4 la sută HVS în volum de 30 mil. lei, sau tot volumul propus.

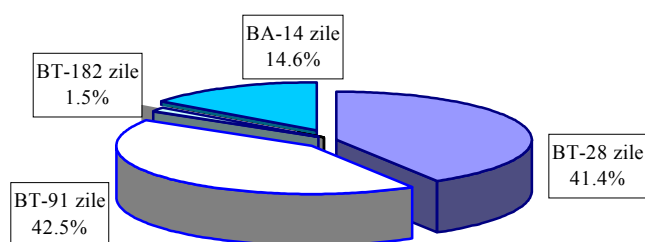
În perioada analizată Ministerul Finanțelor a oferit spre plasare pe **pieța primară** HVS în volum de 146.0 mil. lei, sau cu 21.5 la sută mai puțin față de luna precedentă (graficul nr.2). În prezența unei cereri în volum de 215.8 mil. lei pe

piața primară, au fost comercializate HVS în valoare nominală de 138.8 mil. lei. Comparativ cu luna precedentă comercializarea HVS a scăzut cu 16 la sută.

Rata medie ponderată nominală a profitului în luna gestionară s-a redus de la 26.3 la sută (în decembrie 1999) până la 26.0 la sută.

În structura HVS comercializate în perioada dată (graficul nr.3) a scăzut ponderea deținută de bonurile cu termenul de circulație de 14 și 28 zile cu 2.5 și cu 4.6

Graficul nr. 3. Structura comercializării HVS în ianuarie 2000

ponderea HVS procurate de către clienții băncilor – investitorii autohtoni.

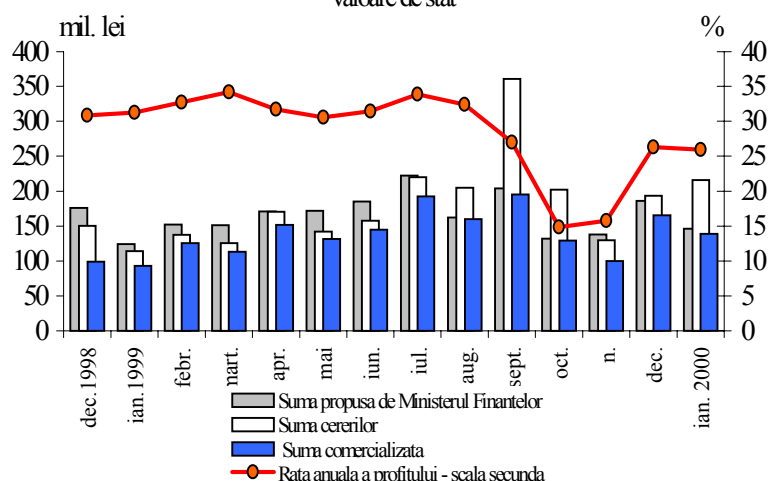
Volumul încasărilor de mijloace bănești în rezultatul plasării HVS a constituit 133.0 mil. lei, sumă egală cu volumul HVS răscumpărate de către Ministerul Finanțelor.

La 31.01.99 în Sistemul de înscrieri în conturi au fost înregistrate și se aflau în circulație HVS în valoare nominală de 2164.4 mil. lei, sau cu 19.4 mil. lei mai puțin față de finele lunii decembrie.

Tabelul nr.1. HVS în circulație după deținători la sfârșitul perioadei (%)

	dec. 1998	ian. 1999	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.	ian. 2000
În portofoliul BNM (inclusiv în calitate de gaj)	85.5	85.3	84.3	85.3	86.1	87.7	88.3	87.0	85.7	82.1	82.5	84.6	86.7	86.8
În portofoliul băncilor comerciale	9.5	10.4	11.5	11.3	10.9	9.8	9.5	11.2	12.6	15.4	15.7	13.8	12.3	12.2
În portofoliul clienților băncilor	5.0	4.3	4.2	3.4	3.0	2.5	2.2	1.8	1.7	2.5	1.8	1.6	1.0	1.0

Graficul nr. 2. Totalurile licitațiilor de comercializare a hârtiilor de valoare de stat

și 28 zile cu 2.5 și cu 4.6 puncte procentuale, respectiv în favoarea celor cu termen de circulație mai îndelungat.

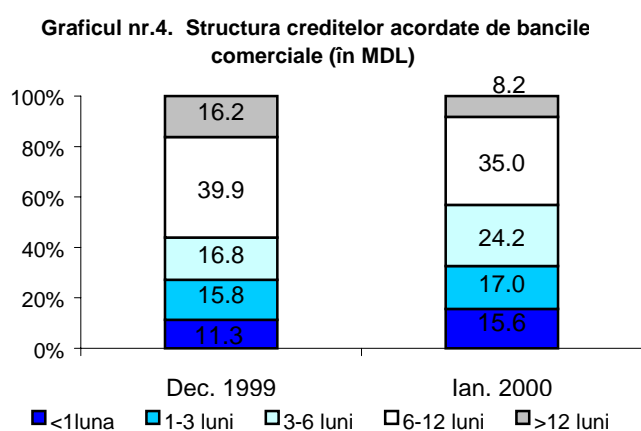
În ianuarie ponderea bonurilor procurate de sectorul bancar s-a redus cu 2.6 puncte procentuale comparativ cu luna precedentă, atingând 92.1 la sută din volumul total vândut. Respectiv, s-a majorat

Piața creditelor și a depozitelor

În luna ianuarie curent volumul creditelor acordate de sistemul bancar a constituit 112.0 mil. lei, fiind inferior volumului oferit în decembrie 1999 cu 92.3 mil. lei sau cu 45.2 la sută și depășind ușor nivelul mediei lunare a creditelor comercializate pe parcursul anului 1999 – 110.8 mil. lei.

În luna de referință s-au redus atât creditele acordate în monedă națională, cât și cele în valută străină. **Resursele creditoare acordate în MDL** au însumat 54.6 mil. lei, fiind cu 60.5 la sută mai puțin față de decembrie și cu 36.2 la sută mai mult față de indicatorul corespunzător din ianuarie 1999.

Restrângerea creditelor acordate în MDL se datorează, în special, persoanelor juridice, cărora le revine 94.9 la sută din cifra reducerii.

În structura creditelor acordate în monedă națională, deși în valoare absolută toate tipurile au fost în regres, a crescut ponderea creditelor pe termen de până la 6 luni (graficul nr.4).

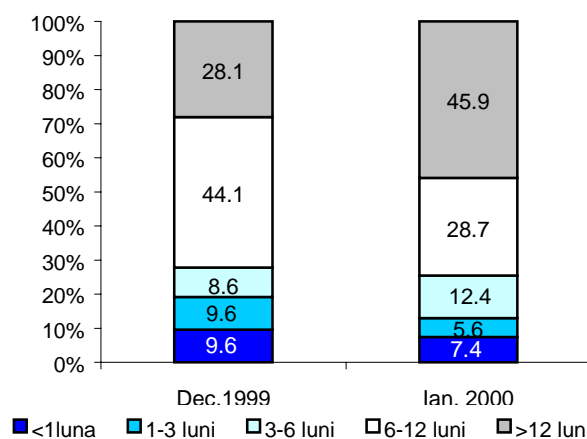
Profitabilitatea creditelor în monedă națională s-a schimbat nesemnificativ, marcând o creștere de 0.15 puncte procentuale și

înregistrând în mediu pe sistemul bancar 35.4 la sută.

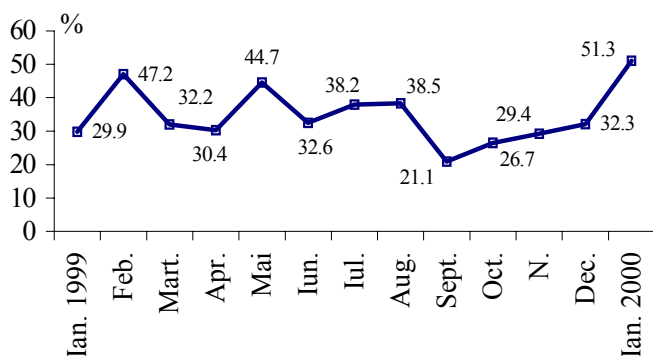
În perioada raportată volumul **creditelor acordate în valută străină** s-a diminuat cu 13.1 la sută, alcătuind 57.4 mil. lei. Exprimate în USD creditele respective s-au redus cu 16.0 la sută față de decembrie 1999, însă comparativ cu ianuarie 1999 s-au majorat de 2.4 ori.

În structura creditelor acordate în valută străină, spre deosebire de cele

Graficul nr.5. Structura creditelor acordate de bancile comerciale (în valuta straina)

Graficul nr.6. Ponderea creditelor în valuta straina

acordate în MDL, în creștere au fost resursele acordate pe termen de 3-6 luni (cu 25.2 la sută) și pe termen de peste 12 luni (cu 41.9 la sută). Creșterea volumelor creditelor menționate a fost însoțită de majorarea ponderii acestora în

volumul total al creditelor acordate (graficul nr.5).

Rata medie a dobânzii la creditele în valută străină s-a diminuat a doua lună consecutiv și a înregistrat 18.62 la sută.

În ianuarie a continuat tendința creșterii ponderii respectivelor credite în totalul creditelor acordate începută în octombrie 1999, atingând 51.3 la sută (graficul nr.6).

Volumul total al depozitelor atrase la termen în luna de referință a fost în regres cu 2.8 la sută și s-a cifrat la 116.1 mil. lei. Evoluția negativă a **depozitelor în monedă națională** a fost influențată de deprecierea nominală și reală a leului moldovenesc. Componenta în lei s-a redus cu 30.7 la sută și a constituit 45.2 mil. lei, pe când cea în valută a crescut cu 30.8 la sută, alcătuind 70.9 mil. lei.

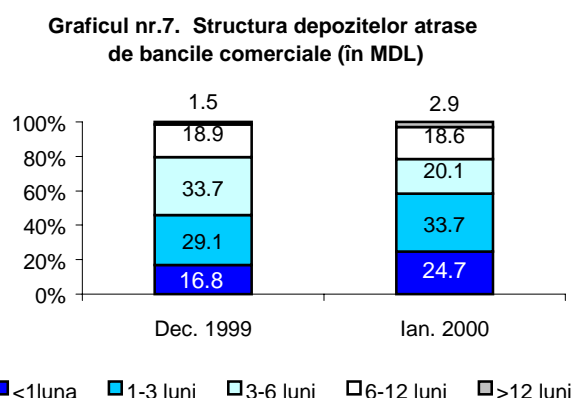
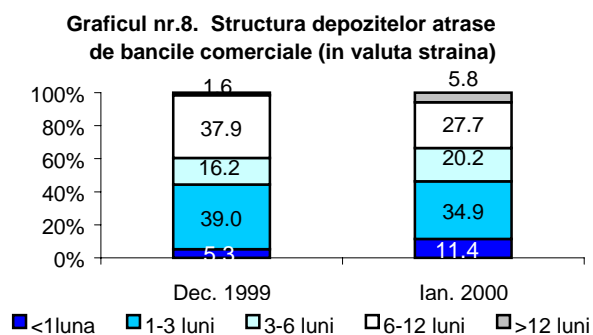
Reducerea mijloacelor atrase în monedă națională a fost cauzată de diminuarea depunerilor persoanelor juridice (cu 72.5 la sută) și parțial compensată de creșterea depozitelor persoanelor fizice (cu 15.2 la sută).

În componența depozitelor atrase la termen în monedă națională în valoare absolută au sporit depunerile până la 1 lună (cu 2.2 la sută) și cele pe perioada de peste 12 luni (cu 39.0 la sută). Concomitent a crescut și ponderea depozitelor menționate în volumul total al angajamentelor în MDL (graficul nr.7). Dobânda medie constituită la aceste resurse s-a majorat, respectiv, cu 4.7 și 3.15 puncte procentuale.

De menționat că, deși depunerile pe termen de 1-3 luni s-au diminuat în ianuarie față de luna anterioară cu 19.7 la sută, ele continuă să fie dominante deținând 33.7 la sută.

Profitabilitatea depozitelor în monedă națională a scăzut cu 3.04 puncte procentuale față de decembrie, atingând în ianuarie 24.73 la sută. Reducerea dobânzii la depozitele în MDL a fost cauzată de căderea sensibilă a ratei la depunerile persoanelor juridice (cu 13.3 puncte procentuale) ca urmare a rezervării de către unele bănci comerciale a mijloacelor bănești pe conturile depozitare ale clienților (cu rata profitului foarte mică) în scopul utilizării lor ulterioare pentru achitarea creditelor.

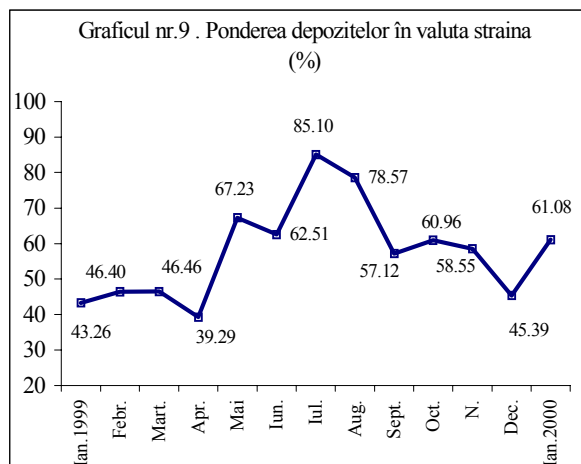
Depunerile la termen în valută străină au crescut cu 16.7 mil. lei, partea mai mare din creștere fiind acoperită de agenții economici (8.9 mil. lei, sau 53.3 la sută). Recalculate în USD, depozitele în valută străină s-au majorat cu 26.4 la sută, sau cu 1.2 mil. USD.

(graficul nr.8). Creșteri semnificative au înregistrat depunerile până la 1 lună și peste 12 luni.

Rata medie a dobânzii la depozitele în valută străină în ianuarie s-a diminuat cu 0.66 puncte procentuale, constituind 4.48 la sută.

Dinamica sporită a volumului depozitelor la termen în valută străină a contribuit la majorarea ponderii lor în volumul total al angajamentelor atrase de la 45.39 la sută în decembrie până la 61.08 la sută în ianuarie (graficul nr.9).

Așadar, în rezultatul operațiunilor de depozitare (atragera și retragera) la 31.01.2000 soldul depozitelor în MDL s-a micșorat cu 7.9 mil. lei față de 30.12.1999, constituind 679.1 mil. lei. Concomitent cu 87.9 mil. lei s-a majorat soldul depozitelor în valută străină (781.1 mil. lei), exprimate în USD ele au

crescut cu 1.7 mil. USD.

Schimbările ce au avut loc pe piața creditelor și depozitelor în luna de referință pot fi rezumate astfel:

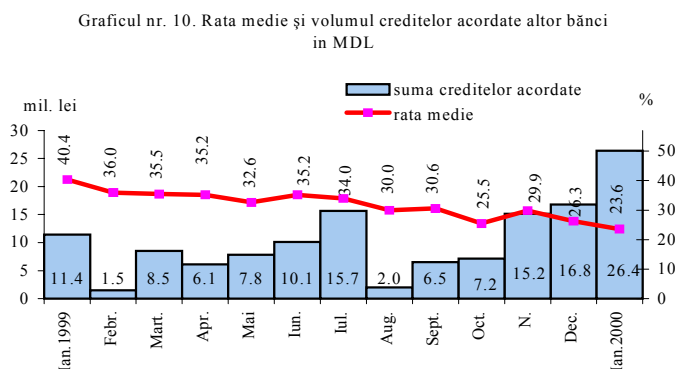
- ✓ s-a redus volumul creditelor acordate economiei;
- ✓ a scăzut volumul depozitelor atrase de băncile comerciale;
- ✓ s-a majorat rata medie la creditele acordate în MDL, concomitent diminuându-se rata medie la depozitele atrase de băncile comerciale în MDL;
- ✓ s-au micșorat ratele medii la creditele acordate și depozitele atrase în valută străină;
- ✓ s-a majorat marja dobânzii la credite acordate și depozite atrase atât în monedă națională, cât și în valută străină (tabelul nr.2).

Tabelul nr. 2. RATA MEDIE A DOBÂNZII LA CREDITE ȘI ANGAJAMENTE (%)

	Rata medie la creditele în MDL	Rata medie la angajamentele în MDL	Marja (MDL)	Rata medie la creditele în valută străină	Rata medie la angajamentele în valută străină	Marja (valută străină)
ian. 1999	37.42	29.99	7.43	23.93	6.37	17.56
feb.	37.62	28.50	9.12	23.03	6.78	16.25
mart.	32.31	27.83	4.48	20.75	5.83	14.92
apr.	35.05	23.81	11.24	21.13	5.61	15.52
mai	35.10	27.39	7.71	19.49	5.03	14.46
iun.	36.10	31.39	4.71	18.66	4.10	14.56
iul.	34.72	27.40	7.32	19.91	4.71	15.20
aug.	34.80	26.78	8.02	17.94	4.98	12.96
sept.	36.71	27.38	9.33	19.28	4.90	14.38
oct.	35.38	26.40	8.98	20.21	5.09	15.12
n.	35.87	25.84	10.03	21.00	4.64	16.36
dec.	35.25	27.77	7.48	19.14	5.14	14.00
ian. 2000	35.40	24.73	10.67	18.62	4.48	14.14

În luna ianuarie piața interbancară a continuat trendul ascendent din lunile precedente. Volumul operațiunilor efectuate a crescut cu 57.0 la sută și a însumat 26.43 mil. lei. Tranzacții în valută străină nu s-au efectuat.

Rata medie a dobânzii la creditele în monedă națională în perioada considerată s-a diminuat cu 2.66 puncte procentuale și a constituit 23.63 la sută (graficul nr.10).

Masa monetară

Masa monetară (M3) s-a majorat cu 15.3 mil. lei, M2 (masa monetară în lei) s-a redus cu 72.6 mil. lei față de luna decembrie.

Majorarea indicatorului M3 a fost determinată în special de creșterea sumei totale a depozitelor cu 80 mil. lei, în special - pe baza depozitelor în valută străină (cu 87.9 mil. lei), pe când banii în circulație s-au aflat în scădere cu 64.1 mil. lei. De menționat că, depozitele în valută străină recalculat în MDL au crescut cu 12.7 la sută (sau cu 1.7 mil. USD), în timp ce deprecierea leului față de USD a constituit 9.6 la sută. Deci, majorarea depozitelor în valută străină și respectiv a masei monetare este o consecință, în special, a deprecierei leului moldovenesc față de USD.

Activele externe nete deținute de sistemul bancar s-au majorat cu 1.8 mil. USD. În structură s-a înregistrat o majorare a activelor externe nete deținute de băncile comerciale (cu 3.2 mil. USD), precum și o reducere ale celor deținute de BNM (cu 1.7 mil. USD).

În luna de referință BNM nu a înregistrat activitate pe piața valutară interbancară în condițiile unei depreciere considerabile a monedei naționale. Fapt ce a condiționat reacția băncilor comerciale de a nu expune la vânzare valută străină, ci de a apela în caz de necesitate la credite interbancare (acestea majorându-se considerabil de 1.6 ori).

Activele interne nete pe sistemul bancar s-au diminuat cu 23 mil. lei.

În luna ianuarie datoria Guvernului față de sistemul bancar s-a redus cu 39.2 mil. lei, inclusiv datoria Guvernului față de BNM - cu 17.2 mil. lei. De menționat că, pe parcursul lunii gestionare Guvernului nu i s-au acordat credite noi. Diminuarea datoriei Guvernului s-a datorat încasărilor de 11.5 mil. lei. Totodată, a fost reperfectată suma totală a creditelor acordate anterior în volum de 136.3 mil. lei, ca rezultat cererea față de Guvern a crescut cu 31.6 mil. lei – HVS vândute de BNM anterior pe piața secundară din portofoliu său.

Depozitul Guvernului s-a majorat cu 37.3 mil. lei, ca urmare a cumpărării valutei străine în vederea completării lui.

Creșterea creditelor alocate în economie cu 70.3 mil. lei în ianuarie s-a produs pe baza majorării creditelor în MDL – cu 9.8 mil. lei, precum și a celor în valută străină cu 60.5 mil. lei. Ultimele, exprimate în USD s-au redus cu 0.1 mil. USD, fapt ce denotă că majorarea creditelor în valută străină a fost cauzată doar de deprecierea monedei naționale.

Ponderea creditelor acordate băncilor comerciale de către BNM în volumul creditului intern pe BNM s-a redus de la 7.3 la sută în luna precedentă până la 5.7 la sută în ianuarie, ceea ce denotă creșterea ponderii datoriei Guvernului în volumul creditului intern al BNM. Ponderea resurselor acordate de BNM băncilor comerciale în volumul total al creditelor în economie s-a diminuat de la 7.5 la sută în luna decembrie până la 5.5 la sută în luna ianuarie.

Schimbările în structura masei monetare sunt reflectate în tabelul următor:

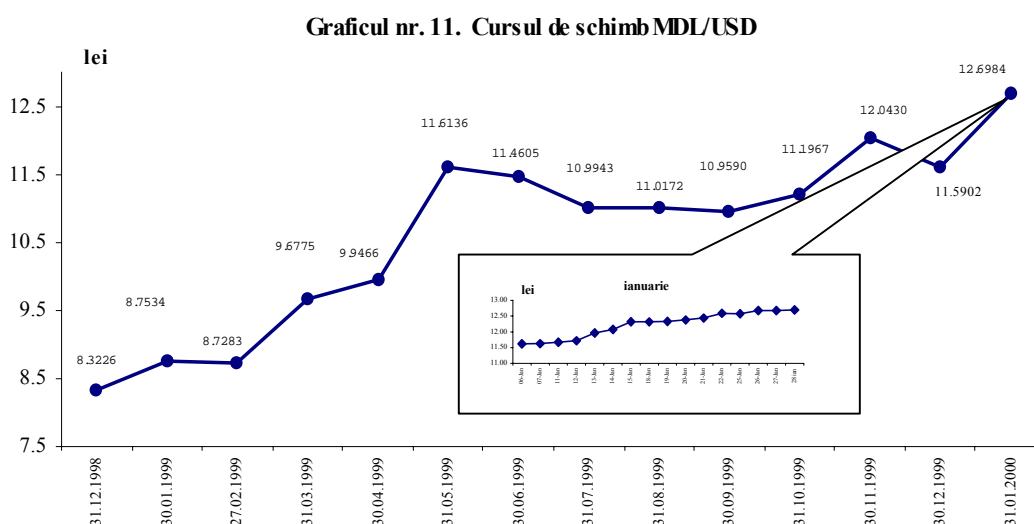
Tabelul nr.3 Evoluția structurii masei monetare

Componentele masei monetare	dec. 1999	Pond.	ian. 2000	Creșt.	Pond.
MASA MONETARĂ	2504.3	<i>100</i>	2519.6	0.6	<i>100</i>
BANI ÎN CIRCULAȚIE	1122.0	<i>44.8</i>	1057.9	-5.7	<i>42.0</i>
DEPOZITE LA VEDERE	340.0	<i>13.6</i>	317.2	-6.7	<i>12.6</i>
- ale persoanelor juridice	326.5	<i>13.0</i>	303.6	-7.0	<i>12.0</i>
- ale persoanelor fizice	13.5	<i>0.6</i>	13.6	0.7	<i>0.6</i>
DEPOZITE LA TERMEN ȘI PE TERMEN LUNG	347.0	<i>13.9</i>	361.9	4.3	<i>14.4</i>
- ale persoanelor juridice	71.2	<i>2.9</i>	71.7	0.7	<i>2.9</i>
- ale persoanelor fizice	275.8	<i>11.0</i>	290.2	5.2	<i>11.5</i>
DEPOZITE ÎN VALUTĂ STRĂINĂ	693.2	<i>27.7</i>	781.1	12.7	<i>31.0</i>
- ale persoanelor juridice	410.5	<i>16.4</i>	463.2	12.8	<i>18.4</i>
- ale persoanelor fizice	282.7	<i>11.3</i>	317.9	12.5	<i>12.6</i>
INSTRUMENTELE PIETEI MONETARE	2.1		1.5	-28.5	

În structura masei monetare s-a redus ponderea banilor în circulație (de la 44.8 până la 42.0 la sută), pe când ponderea depozitelor la termen în monedă națională a crescut (de la 13.9 până la 14.4 la sută). De menționat majorarea înregistrată de depunerile în valută străină (exprimate în lei) (de la 27.7 până la 31.0 la sută).

Piața valutară

Ca rezultat al evoluției piețelor financiare și valutare pe parcursul ultimelor luni politica valutară a Băncii Naționale a Moldovei are ca obiectiv menținerea și consolidarea nivelului rezervelor valutare ale statului.

Pe parcursul lunii ianuarie **cursul oficial** de schimb a înregistrat o tendință semnificativă de depreciere de la 11.5902 (la 30.12.99) până la 12.6984

lei moldovenești pentru 1 USD la finele lunii (graficul nr. 11).

Comparativ cu luna precedentă MDL în luna ianuarie s-a depreciat cu 9.6 la sută în termeni nominali și cu 6.5 la sută în termeni reali.

Cursul oficial mediu lunar s-a depreciat de la 11.7273 (în luna decembrie) până la 12.1408 (în luna ianuarie) MDL pentru 1 USD.

În luna ianuarie 2000 volumul total de dolari SUA tranzacționați pe piața interbancară de către bănci a constituit 12.6 mil. USD, micșorându-se față de luna precedentă cu 22.9 mil. USD, sau cu 64.5 la sută. În această perioadă Banca Națională a Moldovei n-a efectuat tranzacții pe piața interbancară.

În luna gestionară, comparativ cu luna decembrie, cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a apreciat de la 0.4350 până la 0.4296 lei pentru 1 rublă rusească. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească era de 0.4183 lei pentru 1 rublă rusească, iar la sfârșitul lunii – de 0.4435 lei pentru 1 rublă rusească.

În prima jumătate a lunii ianuarie cursul de schimb al leului moldovenesc la punctele și casele de schimb valutar a înregistrat o depreciere mai mare decât cursul de schimb oficial, iar în a doua jumătate a lunii ianuarie cursul de schimb al leului moldovenesc la punctele și casele de schimb valutar a reflectat aceeași tendință ca și cursul oficial al monedei naționale.

În luna ianuarie casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale băncilor comerciale au cumpărat 16.7 mil. USD, 2.6 mil. mărci germane, 5.7 mil. ruble rusești, 1460.1 mil. lei românești, 842.1 mii hrivne ucrainene și au vândut 12.0 mil. USD, 1.7 mil. mărci germane, 5.8 mil. ruble rusești, 1731.7 mil. lei românești, 874.2 mii hrivne ucrainene.

Stocul datoriei publice directe și garantate de stat la 31 ianuarie 2000 a constituit 896.67 mil. USD (inclusiv creditele FMI în sumă de 173.58 mil. USD), ceea ce reprezintă o scădere cu aproximativ 6.42 mil. USD față de finele lunii decembrie. Pe parcursul lunii gestionare s-au făcut disbursări mici (0.31 mil. USD) în cadrul creditelor deja existente, de asemenea n-a avut loc contractarea de noi angajamente externe. Aprecierea dolarului SUA, comparativ cu alte valute, a dus la o scădere a stocului datoriei externe cu 6.05 mil. USD.

Serviciul datoriei externe totale (directă și garantată, ce urma să fie achitată de Ministerul Finanțelor conform graficului) pe parcursul lunii ianuarie a însumat 2.9 mil. USD, plățile efective cifrându-se la 1.64 mil. USD cu excepția sumei de 0.38 mil. USD (prevăzută conform graficului în ianuarie 2000) achitată în luna decembrie. De asemenea, în ianuarie a fost achitată, în cadrul datoriei externe garantate, suma de 0.21 mil. USD de către “Vininvest” SRL, ceea ce a micșorat suma arieratelor (2.7 mil. USD) pentru acest credit acumulată în anul 1999.